

Verslag Interactieve sessie Noord-Hollandse kust

Hoorn, 28 april 2009

Deelgroep 1: Hoornse Hop - Gouwzee

Aan tafel

Mw. H. Schutte	Staatsbosbeheer
Dhr. P. Folgers	Kamer van Koophandel, NW Holland
Dhr. K. Kooijman	Gemeente Zeevang
Dhr. B. Nootebos	Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland (ISW)
Dhr. J. Leek	Gemeente Edam-Volendam/Bestuurslid HHNK
Dhr. A. Brand	Kon. Ned. Watersportverbond
Mw. A. Ooms	TMIJ, provincie Noord-Holland
Dhr. W. Keijsers	TMIJ; begeleiding, beeld en verslag
Dhr. D. Menting	TMIJ; begeleiding, beeld en verslag
Vista	TMIJ; visualisatie en beleving

Conclusie

De bestaande kwaliteiten van het gebied zijn een belangrijk uitgangspunt en dat leidt tot een ingetogen en extensieve ontwikkeling van het gebied. Dit sluit aan bij het idee van "stad is stad, buiten is buiten". Als er ontwikkeld wordt dan bij voorkeur in aansluiting op bestaande activiteiten (zoals jachthavenontwikkeling Monnickendam). Als er ontwikkelingen plaats vinden in het gebied dan gebeurt dit bij voorkeur vanuit een samenhangende gedachte, zodat incidenten worden voorkomen.

Doelen en ambities

Recreatie

- Intensivering van het recreatief gebruik van de Gouwzee staat hoog op het verlanglijstje. Hiervoor zou een coupure in de dijk naar Marken gemaakt moeten worden. Voorkomen moet worden dat er slib in de Gouwzee komt, dit zou mogelijk moeten zijn. Door parallel aan het eiland Marken te varen tot de haven kan schade aan de waterplanten worden voorkomen.
- Het water kan op dit moment maar met mondjesmaat worden beleefd. De vooroevers die in het kader van de dijkversterking worden gerealiseerd zouden recreatief aantrekkelijk worden door er fietspaden, stranden en landjes op aan te leggen. Liefst als onderdeel van een route.
- Voor de kust van Zeevang zouden op kleine schaal voorzieningen voor kitesurfen en aanlegplaatsen voor bruine vloot schepen gerealiseerd kunnen worden.
- Bestaande vaarroutes moeten worden gerespecteerd. Waterplanten zijn niet onacceptabel maar dan moeten ze wel van het goede soort zijn; geen fonteinkruiden wel kranswieren.
- De jachthaven van Monnickendam wordt naar verwachting uitgebreid met 650 ligplaatsen.

Landschap

- De bestaande kwaliteiten worden gewaardeerd en gekoesterd. Inbreuken daarop zijn niet wenselijk. Maar niet onbespreekbaar, door zorgvuldige vormgeving kunnen zaken acceptabel gemaakt worden.
- Het creëren van luwte gebeurt daarom bij voorkeur met constructies die amper boven het water uit steken en ver uit de kust worden gesitueerd. Wel moeten de obstakels zichtbaar zijn voor de scheepvaart

Natuur

- Behoud van de bestaande kwaliteiten van de Gouwee is cruciaal en is ook wettelijk verplicht omdat het gebied Europees wordt beschermd door de habitatrichtlijn
- Dat er helder water moet komen in de Hoornse Hop wordt als vertrekpunt geaccepteerd.

Bereikbaarheid

- In algemene zin is het verbeteren van de bereikbaarheid belangrijk voor het gebied: fijnmazige ontsluitingen voor wandelen en fietsen, maar ook voor auto's. Daar horen ook parkeervoorzieningen bij.
- Op termijn zullen ook vrachtschepen de haven van Hoorn aan doen (specifiek RoRo). Hiervoor is een vaargeul met een minimale diepte van 3,20 meter en breedte van 12,00 meter nodig.

In beeld

- Zie schets
- Het gebied voor de kust van Hoorn moet luw worden gemaakt. Dit kan op verschillende manieren. Door middel van eilanden, dammen of een combinatie van beiden. Vormgeving is hierbij erg belangrijk in relatie tot de landschappelijke kwaliteit.
- Een zeer lage dam heeft de voorkeur. Begroeiing anders dan riet en bebouwing zijn minder wenselijk.
- Een tweede vormgevingsaspect is dat de dammen niet vast mogen komen te liggen aan de bestaande waterkering. Dit 'sluit' het gebied af. Een dammenreeks die tussen de twee 'kapen' worden gesitueerd en een langsdam zijn onacceptabel. Deze laatste heeft wel als voordeel dat het weidse zich zo min mogelijk wordt aangetast en de dammen kunnen zo worden aangelegd dat ze de scheevaart niet belemmeren.
- Als de dammen voor de Hoornse Hop onvoldoende effect sorteren bestaat de optie om een extra dam bij Marken te realiseren. Deze heeft volgens het slibmodel waarschijnlijk veel effect. De omvang van de dam roept weerstand op en een lage, onzichtbare aanleg heeft de voorkeur. De lengte zou zo moeten worden ingeperkt dat de dam vanaf Volendam niet meer zichtbaar is.
- Betonning kan er ook voor zorgen dat de waterplanten in het Hoornse Hop niet of nauwelijks door schepen worden 'gemaaid' en schepen niet worden gehinderd door waterplanten in hun schroeven.

Aandachts-/ discussiepunten

- Over een eventuele coupure in de Markerdijk is veel discussie. De angst bestaat dat slib uit het Markermeer in de Gouwee komt en de waterplanten vegetatie stuk gevaren wordt. Mogelijk kan slibintrede worden voorkomen door sluisen, keerkleppen en dergelijke, maar dit zijn dure oplossingen. Het varen kan door betonning worden gereguleerd.
- Zijdelings komt aan bod dat dichtslibben van jachthavens een permanent probleem is. Men is hierover in overleg met RWS. Geconstateerd wordt dat in kader TMIJ hier waarschijnlijk weinig aan gedaan kan worden.
- Het rijk heeft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier gevraagd om de waterkering tussen Amsterdam en Enkhuizen te verzwaren/verhogen. Tussen Hoorn en Amsterdam onderzoekt men momenteel de mogelijkheden waaronder vooroevers. Deze zullen waarschijnlijk niet integraal worden toegepast. De middelen voor het project zijn beperkt. Daarom is er naar verwachting geen geld voor extra's zoals fietspaden en stranden.

Openstaande vragen

- Kan een coupure in de dijk naar Marken zonder dat er slib in de Gouwee terecht komt?
- Welke dammenconstructie heeft het meeste effect; langsdammen of dammen van kaap tot kaap.

Deelgroep 2: Enkhuizen - Hoornse Hop

Aan tafel

Dhr. A. Helling	RECRON
Dhr. G. Langedijk	Gemeente Enkhuizen
Dhr. K. Pit	Gemeente Hoorn
Dhr. H. Ooievaar	Gemeente Koggenland
Dhr. M. Koop	Provincie Noord-Holland
Dhr. R. Doef	Rijkswaterstaat-Waterdienst
Dhr. J. Jansen	Milieufederatie Noord-Holland
Mw. M. Bos	Deltares (toehoorder)
Mw. B. Ruysenaars	TMIJ; begeleiding, beeld en verslag
Mw. J. Balkema	TMIJ; begeleiding, beeld en verslag
Dhr. W. Makken	TMIJ; deelprojectleiding
Dhr. L. Emmen	TMIJ; visualisatie en beleving

Conclusie

Rondom de kernen is een (lichte) intensivering van recreatiefaciliteiten gewenst. Op enige afstand is vooral behoefte aan een fijnmaziger fiets- en wandelnetwerk om extensieve recreatie te faciliteren. Het gewenste eindbeeld past binnen het scenario "stad is stad, buiten is buiten". Zorgvuldige inpassing van de TBES-maatregelen (dammen voor het Hoornse Hop) is belangrijk in dit cultuurhistorisch waardevolle gebied. Lage, liefst onzichtbare dammen hebben de voorkeur. Er is daarom geen ruimte voor recreatieve functies op de nieuwe eilanden.

Doelen en ambities

Recreatie

- Er is behoefte aan beter gebruik van de kustzone, met benutting van het water. Oeverrecreatie is vooral wenselijk langs de stedelijke zones: strandjes, wandel- en fietsroutes, bijvoorbeeld bij Stedebroec. Zowel binnen- als buitendijks vraagt de sportvisserij om ruimte (oeverzones).
- De verbinding met het water vanuit de stad Hoorn kan verbeterd worden, bijvoorbeeld door verbeteren van de faciliteiten voor oevergebonden recreatie bij de wijk Broek. De jachthaven wordt uitgebreid en aan weerskanten van Hoorn zijn kleinschalige recreatieve ontwikkelingen mogelijk, met aandacht voor bereikbaarheid. Vanaf het water is het stadsgezicht van Hoorn belangrijk, het is dan ook beschermd.
- De ontwikkeling van jachthaven Scharwoude is door de bevolking niet goed ontvangen, maar er is wel behoefte om de verwaarloosde zwemgelegenheid te herontwikkelen en natuurontwikkeling op gang te helpen. Voorlopig is kleinschalige recreatie gewenst, mogelijk in de toekomst intensievere recreatie in de kern.
- Durfsporten vinden nu veelal plaats bij Schellinkhout en dat is een prima locatie.

Cultuurhistorie

- De kust tussen Hoorn en Enkhuizen is een prachtig stuk cultuurhistorie, een van de kernkwaliteiten van het Markermeer-gebied. Ook ten zuiden van Hoorn is een natuurlijke uitstraling wenselijk, inclusief het karakteristieke verkavelingspatroon bij Zeevang. Kom hier zo min mogelijk aan en behoud deze openheid.
- De Westfriese Omringdijk is een provinciaal monument - houd dit zichtbaar in het landschap. Op sommige plekken langs de kust bevinden zich landjes. Die zijn belangrijk voor de natuur en voor recreatie. Maar zorg er bij uitbreiding van de landjes voor dat de Omringdijk niet "in

het land" komt te liggen, houd rekening met maat en schaal.

Natuur

- Helder water is heel belangrijk in het Hoornse Hop.
- Enkhuizerzand is een dynamisch en belangrijk onderwater natuurgebied.

Bereikbaarheid

- In algemene zin is het verbeteren van de bereikbaarheid belangrijk voor het gebied: fijnmazige ontsluitingen voor wandelen en fietsen, maar ook voor auto's. Aan een verbeterde aansluiting van de Houtribdijk op het wegennet (Westfrisiaweg) wordt gewerkt. NS-Station De Hulk zou bijdragen aan de bereikbaarheid.
- De Houtribdijk vormt een ontwerpogave, inclusief kansen voor een dubbele dijk met daartussen een randmeer of Plan Lievense, ruimte voor een roeibaan voor de Olympische Spelen, et cetera.

Bedrijvigheid

- Vergroting bedrijventerrein Krabbersplaat, incl. containeroverslag, aan of voor de kust van Enkhuizen. Het stadsgezicht op Enkhuizen is het mooiste vanaf het IJsselmeer. Aan de zuidkant is het beeld al minder gaaf, dus zou een containerterminal geen verstoring opleveren.

In beeld

- Zie schets
- Om het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem te realiseren zijn voor het Hoornse Hop luwtemaatregelen opgenomen. Er is instemming over het feit dat het realiseren van luwte het doel is, dus dat de ecologische uitgangspunten de uiteindelijke vorm van de dammen bepalen. Er is wel een sterke voorkeur voor dammen die het zicht zo min mogelijk belemmeren (onzichtbaar of laag, < 60 centimeter): "geen helder water door vertroebeling van de horizon". Het behoud van het silhouet van de kuststadjes enerzijds en het weidse zicht over het water anderzijds heeft de voorkeur. Om de weidsheid te behouden is het niet wenselijk om de eilanden een recreatieve bestemming te geven.
- De twee varianten voor het Hoornse Hop hebben een lichte voorkeur ten opzichte van de dam parallel aan de kust. Als aandachtspunten is genoemd om voldoende maat en afstand te houden vanaf de Westfriese Omringdijk: de klif-variant (dichterbij) lijkt daar beter bij te passen dan de lint-variant (verder weg). Een dam die de kust volgt zou kansen kunnen bieden voor een natuurlijke zonering van recreatie versus waterplanten, maar verkleint het gebied en is daardoor ene aantasting van de openheid.
- Een open damconstructie (eilanden) heeft de voorkeur boven een aaneengesloten gebied. Bij eilanden, die los liggen van de kust, blijven de zichtlijnen het beste behouden.
- De eilanden liever niet inrichten als vaardoel. Dit heeft te maken met beleving van openheid, weidsheid, historie. Vanuit ecologie hebben de eilanden alleen een barrière-functie om luwte te creëren. De eilanden zelf hebben geen functie: ze zijn beschut en dus niet dynamisch, en dat levert ecologisch gezien weinig op. Oever-recreatie is gewenst rondom de stad. De overige kust vooral voor extensief gebruik.

Aandachts-/ discussiepunten

- Let op bereikbaarheid over het water, zowel de strekdam(men) als waterplanten kunnen een belemmering opleveren. Wat betreft de strekdam wordt geadviseerd om deze goed ruimtelijk in te passen, zo mogelijk verplaatsbaar of afbreekbaar, maar tenminste met oog op vaarroutes. Innovatieve constructies zijn goed mogelijk en worden met pilots getest in het project NMIJ (Natuurlijker Markermeer-IJmeer). Rondom waterplanten zou zonering moeten plaats-

vinden, zodat geen overlast ontstaat. Overigens leveren kranswieren geen problemen op, maar kunnen fonteinkruiden in de schroef van boten terecht komen.

- Onderzoek naar vaardoelen heeft laten zien dat eilandjes voor de kust luw gebied oplevert, dat aantrekkelijk is voor kleine recreatievaart. Voor grote vaart zijn vooral aanlegplaatsen gewenst. Er is verdeeldheid over nut en noodzaak van recreatieve eilanden. De 24-uurs-aanlegplekken op De Kreupel, met vogelkijkhut, zijn erg in trek. Zijn er kansen voor iets vergelijkbaars bij (één van de eilandjes van) de strekdam? Het lijkt of het zowel vanuit natuur als vanuit recreatie een onwenselijke zo niet onmogelijke opgave is. Het is breed gedeeld dat de strekdam geen verstoring van het uitzicht mag opleveren.
- Met betrekking tot de oplossingsrichting voor het helder krijgen van het water in het Hoornse Hop: zijn er maatregelen nodig die tot in lengte van dagen blijven liggen, of zijn ook tijdelijke ingrepen mogelijk, tot het systeem draagkrachtig genoeg is?
- Bij extensieve recreatie is een economische functie niet rendabel. Dat geldt ook wanneer de eilandjes een (extensief) recreatief karakter krijgen, dat blijven vrij sobere voorzieningen.
- Achteroevers zijn een interessant perspectief voor binnendijks gebied, met een combinatie van natuurdoelen (incl. vispassages), waterberging, recreatie, wonen, werken. Hiervoor zijn kansen langs de hele Noord-Hollandse kust, maar met verschillende schaal en karakter, passend bij de kernkwaliteiten.

Openstaande vragen

- Wat betekent peilverandering (verhoging) voor het optreden van kwel binnendijks? Dit is met name relevant voor de landbouw.
- De behoefte aan ligplaatsen lijkt niet een groeimarkt te zijn, maar een verplaatsingmarkt. Wat en waar is de behoefte aan ligplaatsen?
- Zijn de fysieke ingrepen blijvend, of is er ook een tijdelijke oplossing mogelijk?